

Anonüümseks muudetud versioon

Tölge

C-526/23 - 1

Kohtuasi C-526/23

Eelotsusetaotlus

Saabumise kuupäev:

17. august 2023

Eelotsusetaotluse esitanud kohus:

Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus)

Eelotsusetaotluse kuupäev:

13. juuli 2023

Kassaator:

VariusSystems digital solutions GmbH

Vastustaja kassatsioonimenetluses:

GR Inhaberin B & G

[...]

Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) tegi [...] kohtuasjas, mille pooled on hageja VariusSystems digital Solutions GmbH, [...] Viin 22, [...] *versus* kostja GR Inhaberin B & G, Saksamaa, [...] hagi hind 101 587,68 eurot [...], menetledes hageja poolt kassatsiooni korras esitatudmääruskaebust apellatsioonikohtuks oleva Oberlandesgericht Wiener (liidumaa kõrgeim kohus Viinis) 27. märtsi 2023. aasta määruse peale (toimiku nr 11 R 58/23i-16), millega jäeti muutmata Landesgericht für Zivilrechtssachen Wiener (tsiviilasju lahendav liidumaa kohus Viinis) 13. veebruari 2023. aasta määrus (toimiku nr 16 Cg 131/22k-11), järgmise

kohtumääruse:

I. Euroopa Kohtule esitatakse ELTL artikli 267 alusel järgmine eelotsuse küsimus:

Kas määruse (EL) nr 1215/2012 kohtualluvuse ja kohtuotsuste tunnustamise ja täitmise kohta tsiviil- ja kaubandusasjades artikli 7 punkti 1 alapunkti b tuleb tõlgendada nii, et lepingut puudutava hagi korral on liikmesriigis A (käesoleval juhul Saksamaa) asuva tellija vajaduste järgi kohandatud tarkvara väljaarendamist ja jooksvat käitamist puudutava kohustuse täitmise kohaks

a) koht, kus liikmesriigis B (käesoleval juhul Austria) asuv ettevõtja tegeleb intellektuaalse tegevusega („programmeerimine“), mille tulemusel valmib kõnealune tarkvara, või

b) koht, kus tellija saab tarkvara kätte, see tähendab laadib selle alla ja võtab kasutusele?

II. [...] [menetluse peatamine]

Põhjendused

I.

A. Asjaolud

1 Hagejaks olev äriühing, mille asukoht on Viin, tegutseb IT-teenuste valdkonnas. Kostja asukoht on Saksamaal. Hageja arendas kostja jaoks Saksamaa testimiskeskustes kasutamiseks välja tarkvara, mis võimaldab analüüsida koroonateste vastavalt Saksa seadusandja nõuetele. Lepingu ese oli tarkvara välja- ja edasiarendamine ning jooksev käitamine Saksamaal. Pooled ei sõlminud kirjalikku lepingut ja ei leppinud kokku kohtualluvuses ega kohustuse täitmise kohas.

B. Poolte väited menetluses ja senine menetlus

2 **Hageja** nõuab kostjalt ajavahemikul 1. jaanuarist 2022 kuni 3. juunini 2022 osutatud teenuste eest maksmata tasu summas 101 587,68 eurot, millele lisandub viivis. Tuginedes määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunktile b, leidis hageja, et asi allub kohtule, kelle poole ta pöördus, kuna lepingus osutatud teenuseid osutati ja osutatakse Viinis. Tarkvara oli spetsiaalselt kohandatud ja edasi arendatud vastavalt kostja vajadustele. Kokku oli lepitud arveldamine iga tehtud testi kohta ja seega tuli tasu maksta konkreetse tulemuse eest. Saksamaal kasutamise jaoks tarkvara küll pidevalt kohandati, kuid kõik tööd tehti Viinis.

3 **Kostja** esitas väite, et rahvusvahelise kohtualluvuse eeskirjade kohaselt ei allu asi kohtule, kellele hagi esitati. Kuna asjaomane lepinguline teenus on testimistarkvara kasutamine vastavalt Saksa seadusandja nõuetele Saksa

testitavatel isikutel Saksamaal, on kõikide lepinguid puudutavate hagide puhul määravaks kohustuse täitmise kohaks kostja asukoht.

- 4 **Esimese astme kohus** jättis hagi rahvusvahelise kohtualluvuse puudumise tõttu läbi vaatamata. Ta liigitas poolte sõlmitud lepingu ostulepinguks, millest tuleneva kohustuse täitmise kohaks on kostja asukoht Saksamaal.
- 5 **Apellatsioonikohus** jättis selle otsuse muutmata, kuid teistel põhjustel.
- 6 Käesoleval juhul ei tule lähtuda mitte kauba ostulepingust (määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b esimene taane), vaid „teenuste osutamisest“ määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b teise taande tähenduses, liiatigi kuna tarkvara on vaja spetsiaalselt kohandada ja edasi arendada vastavalt kostja vajadustele ning see peab vastama Saksa seadusandja nõuetele. Määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b teise taande kohaselt on teenuse osutamise kohaks koht, kus lepingu kohaselt teenust osutati või kus seda oleks tulnud osutada. Seevastu teenuse kasutamise koht ei ole kohtualluvuse seisukohast oluline. Vastastikuste lepingute puhul on lepingu puhul määravaks teenuseks mitterahaline teenus. Kui teenus on seotud konkreetse kohaga, nagu seda on kõik konkreetsega ehitisega seotud teenused, on kohustuse täitmise kohaks koht, kus teenust kasutatakse, seda ka siis, kui teenust osutati mõnes teises kohas. Teenuseid, mis ei ole kohapõhised, osutatakse seal, kus need [...] jõuavad teenuse tellijani. Saksamaa tingimustega kohandatavat tarkvara, mis on asjaomane lepinguline teenus, oli võimalik alla laadida Saksamaal.
- 7 **Hageja** esitas selle otsuse peale **kassatsiooni korras erakorralise määruskaebuse** nõudega tühistada madalama astme kohtute otsused ja saata asi uueks otsustamiseks tagasi esimese astme kohtule, kes peab hagi läbi vaatamata jätmise aluse kohaldamata jätma.
- 8 **Kostja** palub [...] **vastuses määruskaebusele** jätta vastaspoole kassatsioonkaebus läbi vaatamata, teise võimalusena rahuldamata.

C. Asjaomased õigusnormid

- 9 Määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkt 1 on sõnastatud järgmiselt:

„Isiku vastu, kelle alaline elukoht on liikmesriigis, võib esitada hagi teises liikmesriigis:

1.

a) lepinguid puudutavates asjades selle paiga kohtusse, kus tuli täita asjaomane kohustus;

b) kui ei ole kokku lepitud teisiti, käsitatakse käesoleva sätte kohaldamisel asjaomase kohustuse täitmise kohana

- müügi puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt kaubad üle anti või kus need oleks tulnud üle anda;

- teenuste osutamise puhul kohta liikmesriigis, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada;

c) kui alapunkt b ei kohaldu, kohaldatakse alapunkti a;“

D. Eelotsusetaotluse põhjendused

- 10 1. Nii apellatsioonikohus kui ka pooled lähtuvad määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b teise taande kohaldatavusest. Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) jagab seda seisukohta.
- 11 Vastavalt Euroopa Kohtu praktikale eeldab mõiste „teenused“ määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b tähenduses, et neid osutav pool teeb teatud tegevust tasu eest (nt kohtuotsused Falco Privatstiftung C-533/07; Kareda, C-249/16; Granarolo, C-196/15).
- 12 Eriotstarbega tarkvara, st spetsiaalselt tellija eriomaste vajaduste, kasutajapõhiste asjaolude ja soovide alusel välja töötatud tarkvara loomist ja tarnimist tuleb – erinevalt andmekandjal oleva standardtarkvara alalisest üleandmisest, mis kvalifitseerub kauba ostuks – (vt [...] Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus, edaspidi ka „OGH“, 5 Ob 504/96; *RIS-Justiz* RS0108702 [materiaalõigusliku liigitamise kohta]) – pidada selliseks teenuseks (OGH, 1 Ob 229/14d [materiaalõigusliku liigitamise kohta]). Tarkvara väljaarendamise leping, mille ese on eriotstarbega tarkvara väljaarendamine, on seega hõlmatud mõistega „teenus“ määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b tähenduses (samamoodi Oberlandesgericht München (liidumaa kõrgeim üldkohus Münchenis, edaspidi „OLG München“), 20 U 3515/09, punktid 39, 42; [...]).
- 13 2. Teenuste osutamise puhul on kohustuse täitmise kohaks määruse (EL) nr 1215/2012 artikli 7 punkti 1 alapunkti b tähenduses koht, kus lepingu kohaselt teenuseid osutati või kus neid oleks tulnud osutada. Kindlaks tuleb teha koht, kus teenuseosutaja pidi oma tööd põhiosas tegema (Euroopa Kohtu otsus Wood Floor Solutions, C-19/09, punkt 38). Kui – nagu käesolevas asjas – kohustuse täitmise kohas ei ole sõnaselgelt kokku lepitud ja kohustuse täitmise kohta ei saa kindlaks määrata ka lepingu põhjal, tuleb lähtuda peamisest teenuste osutamise kohast (Euroopa Kohtu otsus Wood Floor Solutions, C-19/09, punkt 40). See toetab seisukohta, et tarkvara väljaarendamise lepingute puhul on kohustuse täitmise kohaks intellektuaalse teenuse osutamise koht, mitte tarkvara allalaadimise ja kasutamise koht (samamoodi OLG München, 20 U 3515/09, punktid 49, 51, 52; [...]).
- 14 3. Osalt ollakse õiguskirjanduses siiski seisukohal, et kui teenus on seotud konkreetse kohaga, nagu see on ehitise projekteerimise teenuste puhul, on kohustuse täitmise kohaks koht, kus teenust kasutatakse, seda ka siis, kui teenust

osutatakse mõnes teises kohas (nt arhitektibüroos); analoogia alusel kehtib see kõigi ehitisega seotud sisustus-, teenindus-, müügijärgsete ja korrashoiukohustuste suhtes [...]. Teenuseid, mis ei ole kohapõhised, osutatakse seal, kus need jõuavad teenuse tellijani [...].

- 15 Euroopa Kohus ei ole kirjeldatud seisukohtade kohta teadaolevalt seni veel oma märkusi esitanud; ka Oberster Gerichtshof (Austria kõrgeim üldkohus) jättis oma otsuses 4 Ob 140/18v lõpuks lahtiseks, kas neid tuleks järgida. Kui tarkvara on välja rendatud kasutamiseks konkreetses kohas, siis võiksid need seisukohad anda alust pidada kohustuse täitmise kohaks seda kohta.
- 16 4. On tõsi, et käesolevas menetluses ei tehtud
- erinevalt OLG Müncheneri otsuse 20 U 3515/09 aluseks olevast kohtuasjast – täpsemalt kindlaks toimingute osade ajakulu ja tähtsust („kus milliseid ja millise tähtsusega toiminguid tehti“ [...]). Poolte vahel ei ole siiski vaidlust selle üle, et tarkvara välja- (ja edasi)arendamine ning programmeerimine toimus hageja asukohas Austrias, seega osutati ka intellektuaalset teenust Austrias.
- 17 See annab alust pidada kohustuse täitmise kohaks kohta, kus hageja töötajad intellektuaalset teenust osutasid, seega töötasid välja ja arendasid edasi tarkvara. See toob kaasa asja allumise sellele kohtule, kelle poole pöörduiti. Sellele võib aga vastu väita, et intellektuaalne teenus oli suunatud üksnes Saksamaa turule ja vastas Saksamaa õiguslikele nõuetele ning seal asuva kostja vajadustele ning et ilma allalaadimise ja kasutamise puudub intellektuaalsel teenusel iseseisev väärtus, liiatigi kuna hageja rõhutab, et talle tuleb maksta tasu iga (Saksamaal) vastusega testi eest.
- 18 Ei saa välistada, et viimati nimetatud kaalutlused annavad alust eeldada, et kohustuse täitmise kohaks on Saksamaa. Seda toetab ka argument, et tulenevalt tihedast seosest vaidluse esemega ning kergemast tõendite kogumise võimalusest, mis on kohustuse täitmise koha kohtualluvuse eesmärk (kohtujurist Saugmandsgaard Øe ettepanek kohtuasjas Wikingerhof, C-59/19, punkt 32 ja seal viidatud kohtupraktika), on tarkvara kasutamise koha kohtud käesoleval juhul ilmselt sobivamad otsustama lepingu täitmise sisuliste küsimuste üle.
- #31 5. Kujunenud olukorras tekib Oberster Gerichtshofil (Austria kõrgeim üldkohus) seetõttu küsimus, kas kaugteenuste puhul, millega on tegemist käesolevas asjas, on kohustuse täitmise koha kindlaksmääramisel määravaks koht, kus teenuseosutaja (käesolevas asjas hageja) oma toiminguid tegi, või koht, mille jaoks teenust osutati või kus teenus jõudis tellijani (käesolevas asjas kostja).

II.

- 19 [...] [riigisisised menetlusõigusnormid]

[...]

Viin, 13. juuli 2023

[...]

TÖÖDOKUMENT